

Případ č. 3

Dne 6. dubna 2006 učinil P.H. v Kanceláři veřejného ochránce práv ústně do protokolu podnět, který se týká postupu Oddělení cizinecké policie V. (dále jen „OCP V.“) v souvislosti s vyřizováním žádosti jeho přítelkyně B. R., st. příslušnice T., o udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem studia, ze dne 16. prosince 2005, podané na Zastupitelském úřadě ČR v B. Z podnětu jmenovaného, jakož i z přiložených písemností, jimiž svůj podnět postupně doplňoval, vyplynulo, že si stěžuje na několik souvisejících skutečností.

1. Zamítnutí dané žádosti o vízum k pobytu nad 90 dnů

V této souvislosti pan H. poukazoval zejména na skutečnost, že během celého vízového procesu byli se svojí přítelkyní v kontaktu jak s OCP V., tak s Ředitelstvím služby cizinecké a pohraniční policie v Praze (dále jen „ŘSCPP“) a že u obou jmenovaných institucí zjišťovali, zda je program jazykové školy B, který chtěla jmenovaná cizinka studovat, řádně akreditován tak, aby splňoval podmínky podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Teprve poté, co jim po předchozí neúspěšné telefonické a e-mailové komunikaci bylo potvrzeno, že lze danou školu pro udělení požadovaného víza uznat, zajistili všechny ostatní náležitosti a podali žádost. Ta však byla OCP Vyškov zamítnuta s tím, že nebyly předloženy náležité doklady, resp. že uvedená jazyková škola nespĺňuje zákonem stanovené podmínky pro udělení víza za účelem studia. S tímto závěrem pan H. nesouhlasí, poukazuje na velmi obtížnou komunikaci s příslušnými orgány cizinecké policie, z níž měl pocit nekompetentnosti a neschopnosti sdělit, zda je možné získat dané vízum pro studium na zmíněné jazykové škole, čemuž ostatně svědčí i výsledek celého vízového procesu.

2. Délka vyřizování dané žádosti o vízum k pobytu nad 90 dnů

V tomto bodě pan H. poukazuje na to, že celková délka vízového procesu v daném případě přesáhla zákonem stanovenou lhůtu 60 dnů.

3. Vyznačování splnění povinnosti hlášení pobytu cizince

Jmenované cizince bylo uděleno vízum k pobytu do 90 dnů a v této souvislosti splnila svoji povinnost hlásit policii počátek, místo a předpokládanou dobu svého pobytu na území ČR, přičemž splnění dané povinnosti bylo přítelkyni pana H. vyznačeno do cestovního dokladu. Následně byl tento záznam v cestovním dokladu označen za neplatný. To jí během jejich zahraničních cest způsobuje problémy a opakované dotazy příslušných imigračních úředníků v zahraničí (např. Čína, Singapur, Honkong), kteří zneplatnění považují za okamžité zrušení víza či vyhoštění.

Ad 1. – Zamítnutí dané žádosti o vízum k pobytu nad 90 dnů

Na OCP V. se dostavil pan H. a dotazoval se na možnost udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem studia v případě jmenované cizinky, přičemž předložil potvrzení o jejím studiu na jazykové škole B. v Brně. Na základě

předloženého potvrzení však OCP V. jmenovanému nejprve sdělilo, že nejde o doklad potvrzující účel pobytu (studium) ve smyslu § 64 zákona o pobytu cizinců. Nicméně pro upřesnění se OCP V. prostřednictvím Oblastního ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie B. (dále jen „OŘSCPP B.“) obrátilo dne 14. října 2005 na ŘSCPP s žádostí o stanovisko k § 64 písm. c) zákona o pobytu cizinců. K dané žádosti byly připojeny i kopie žádostí o informace, včetně odpovědí, které byly panu H. poskytnuty zaměstnankyněmi Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“), jež zcela nevyloučili, aby za jiné specializované kurzy ve smyslu shora uvedeného byly považovány rovněž jazykové kurzy. ŘSCPP následně dne 25. října 2006 požádalo o výklad § 64 písm. c) zákona o pobytu cizinců Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra (dále jen „OAMP“). Současně přitom vyslovilo názor, že pokud cizinec předloží doklad o studiu na škole akreditované MŠMT, mělo by mu být umožněno na uvedené škole studovat. OAMP si poté dne 31. října 2005 vyžádal písemné stanovisko MŠMT, ve kterém bylo legislativním a právním odborem MŠMT potvrzeno, že za studium podle ustanovení § 64 cit. zákona může být považována i účast v kurzu českého jazyka na jazykové škole B. Toto stanovisko OAMP zaslal ŘSCPP pro další potřebu a současně sdělil, že s ohledem na některé nejasnosti obsažené v uvedeném stanovisku bude v této věci s MŠMT ještě jednat o výkladu a aplikaci § 64 zákona o pobytu cizinců. V návaznosti na to ŘSCPP dopisem ze dne 10. listopadu 2005 odpovědělo OCP Vyškov, že souhlasí, aby studium na jazykové škole, která má ke studiu akreditaci MŠMT, bylo považováno za studium ve smyslu § 64 písm. c) zákona o pobytu cizinců. Dne 7. prosince 2005 však obdrželo ŘSCPP další vyjádření OAMP ze dne 1. prosince 2006, ve kterém bylo uvedeno, že s ohledem na výsledek jednání s MŠMT je nutné konstatovat, že jednoroční kurz českého jazyka na jazykové škole B. nelze podřadit pod pojem „studium“ tak, jak je definován v § 64 zákona o pobytu cizinců. Dané jednání proběhlo dne 24. listopadu 2005 i za účasti zástupce ŘSCPP a jeho výsledek byl dopisem OAMP MV ze dne 1. prosince 2005, č.j.:....., sdělen rovněž P. H., a to k jeho e-mailovému dotazu na adresu..... Pan H. však tvrdí, že tento email neobdržel. S ohledem na tuto skutečnost ŘSCPP dne 12. prosince 2006 zaslalo OŘSCPP B. doplnění svého předchozího stanoviska společně se stanoviskem OAMP MV k dalšímu opatření. Následně byl OCP V. vysloven nesouhlas ve věci žádosti o udělení víza k pobytu nad 90 dnů, kterou B. R. podala dne 16. prosince 2006 cestou ZÚ B. s odkazem na § 56 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců, tj. nepředložení dokladu potvrzujícího účel pobytu (studium), neboť předložené potvrzení o studiu nebylo za takový doklad uznáno a § 56 odst. 2 písm. c) zákona o pobytu cizinců, tj. porušení povinnosti stanovené zákonem v posledních 5 letech, neboť v listopadu 2004 se jmenovaná svým jednáním dopustila přestupku podle § 157 odst. 1 písm. m) zákona o pobytu cizinců, a to tím, že nespĺnila povinnost podle § 93 odst. 1 cit. zákona, podle kterého je cizinec povinen do 3 pracovních dnů ode dne vstupu na území ohlásit policii místo pobytu, za což jí byla uložena bloková pokuta. Dne 10. března 2006 obdrželo ŘSCPP odvolání jmenované cizinky proti rozhodnutí o neudělení víza. ŘSCPP reagovalo dopisem ze dne 24. března 2006 v němž se odmítá odvoláním zabývat s poukazem na skutečnost, že na řízení o udělení víza se nevztahuje správní řád. Dotčené cizince bylo současně doporučeno podání nové žádosti o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem „jiný“. O možnosti podání nové žádosti o udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem „účast na jazykovém kurzu“, který bude zařazen pod kód 09 „jiný účel“, byla B. R. poučena navíc ve sdělení ŘSCPP ze dne 31. května 2006.

Ad 2. – Délka vyřizování dané žádosti o vízum k pobytu nad 90 dnů

Zákon o pobytu cizinců stanoví v § 170 odst. 6 lhůtu 60 dnů pro vyřízení žádosti o udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem studia, a to ode dne podání žádosti. K celkovému využití této lhůty a následnému opoždění o 5 dnů došlo jednak v důsledku toho, že daná žádost byla na OCP V. doručena až dne 30. ledna 2006, tj. pouze 15 dnů před uplynutím předmětné lhůty, a jednak v důsledku předcházejícího stěhování OCP V. a probíhající rekonstrukce budovy, jež zapříčinily problémy s informačním systémem cizinců CIS, který v pátek 17. února 2006 dokonce vypadl v rámci celé ČR, když probíhala výměna serveru na ŘSCPP. Pokyn k neudělení víza byl tedy zaslán až v pondělí dne 20. února 2006.

Ad 3. – Vyznačování splnění povinnosti hlášení pobytu cizince

Přihlašovací povinnost cizince upravuje § 93 a násl. zákona o pobytu cizinců, přičemž úkony policie v souvislosti s vyznačením splnění této povinnosti řešil příslušný metodický pokyn ředitele služby cizinecké a pohraniční policie (č. 125/2005 ze dne 18. listopadu 2005) k tomuto paragrafu, a to tak, že v případě víza k pobytu do 90 dnů se splnění povinnosti mělo vyznačit na rub hraniční průvodky otiskem razítka. V důsledku omylu pracovníka OCP Vyškov však došlo k tomu, že vyznačil otisk přihlašovacího razítka do cestovního dokladu jmenované cizinky. Chybu si ovšem ihned uvědomil a poté, co razítko správně vyznačil na rub hraniční průvodky, chybně vyznačené razítko v cestovním dokladu zneplatnil přetisknutím razítka „neplatné – invalid“. O uvedené chybě byla cizinka informována. K problémům s dotazy imigračních úředníků jiných států ohledně daného razítka bylo konstatováno, že jsou jistě nepříjemné, ale že není jiný způsob při vyznačení chybného záznamu, než zneplatnění výše uvedeným razítkem.

Zamyslet se nad následujícími okruhy otázek?

- Byl postup OCP V., resp. ŘSCPP v souladu se zákonem?
- Odpovídal doklad o studiu na jazykové škole B. ustanovení § 64 jež definovalo pro účely zákona o pobytu cizinců výklad pojmu studium
- jak se promítlo ustanovení § 180 zákona č. 500/2004 Sb. do vízového procesu?
- jaká, popř. zda vůbec, ustanovení nového správního řádu (zákona č. 500/2004 Sb.) se po 1.1.2006 vztahují na vízový proces?